

Derleme Makale

Su Ürünlerinde Kredi Uygulamaları

The Credit Applications in Fisheries and Aquaculture

Uğur KÖMÜRLÜ Tarım ve Orman Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü against_ugur@msn.com https://orcid.org/0000-0002-6078-7963	Hasan Hüseyin ATAR Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği Bölümü atar@agri.ankara.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-8153-2070
--	---

Makale Gönderme Tarihi 10.06.2019	Revizyon Tarihi 03.09.2019	Kabul Tarihi 15.09.2019
---	--------------------------------------	-----------------------------------

Öz

Bu makale ülkemizde yapılan su ürünleri üretimine ilişkin desteklemeleri ve bu desteklemelerin üretimdeki etkilerini gösteren bir çalışma niteliğindedir. Makale içerisinde ana başlıklar altında üretime teşvik eden kredilerin içerikleri, nerelerden temin edilebileceği, kimlerin faydalanabileceği gibi pratik bilgileri kapsamaktadır.

Metinler konuların daha iyi anlaşılabilmesi için tablo, şekil ve çizelgelerle zenginleştirilmiştir. Türkiye’ de su ürünleri üretim alanında verilen krediler konusunda yol gösterici bir kaynak olacağı düşünülmektedir

Türkiye’ de su ürünleri üretiminde “Kredilendirme” konusunda çalışma sayısının oldukça düşük olmasından dolayı üretime yönelik bu çalışmanın son derece önemli olduğu düşünülmekte; sürdürülebilirlikte Türkiye’de uygulanan desteklemelerin katkısı olduğu değerlendirilmektedir

Anahtar Kelimeler: Su Ürünleri, Yetiştiricilik, Avcılık, İşleme, Sigorta, Kredilendirme

Abstract

This paper is a study showing the support of aquaculture production in our country and the effects of these supports on this production. The article includes practical information such as the contents of the loans that encourage production under the main headings, where they can be obtained and who can benefit from them.

Texts are enriched with tables, figures and tables to better understand the subjects. It is considered to be a guiding source for loans given in the field of aquaculture production in Turkey. “Lending” in Turkey’s aquaculture production is considered to be extremely important for production due to the relatively low number of studies; sustainability is considered to be the contribution of support implemented in Turkey.

Keywords: Fisheries, Aquaculture, Fish processing, Insurance, Lending

Önerilen Atıf/Suggested Citation

Kömürlü, U., Atar, H.H. 2019, Su Ürünlerinde Kredi Uygulamaları, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(3), 1300-1318

1.Giriş

Su ürünleri sektörü; bitkisel üretim, hayvansal üretim ve ormancılıkla birlikte tarımsal üretim sektörünün dört alt sektöründen birisi olma özelliğini sürdürmektedir. Su ürünleri sektörü, yapılan araştırmalara göre dünyada en hızlı büyüyen sektördür. 2000 yılında dünya su ürünleri üretimi (yetiştiricilik ve avcılık) toplamı 130 milyon ton iken, 2016 yılında dünya su ürünleri üretimi yaklaşık 171 milyon tona ulaşmıştır (FAO, 2018). Türkiye’de ise avcılık ve yetiştiricilik yoluyla elde edilen su ürünleri üretimi 2000 yılında 582 bin ton iken, 2016 yılında 588 bin ton, 2017 yılında 631 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizde yetiştiricilikten elde edilen ürün miktarı 2000 yılında 79.031 ton iken, 2017 yılında 276.502 tona ulaşmış; avcılık yoluyla elde edilen ürün miktarı 2000 yılında 503.345 ton, 2017 yılında ise 354.318 ton olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2018). Dünya’da su ürünleri yetiştiriciliği üretimi 2000-2016 yılları arasında %136 artış sağlarken, Türkiye’de ise 2002- 2017 yılları arasında %354 büyüme sağlayarak su ürünleri sektörünün ekonomiye ciddi bir katkı sunduğu bilinmektedir (BSGM, 2018).

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine bakıldığında, balık stoklarının çoğunluğunun tükenme noktasına geldiği ve çöküş yönünde olduğu işaret edilmektedir. Dünyanın önde gelen ekonomisine sahip ülkelerin ağırlıkta bulunduğu Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) raporları da dikkate alındığında, gelişmiş ülkeler tarafından avlanabilir stokların korunması amacıyla, bir takım uygulama ve yöntemler ile avcılık faaliyetlerini sınırlamakta, su ürünleri yetiştiriciliğinde ise daha çok üretimi teşvik edici uygulamalar ile üretim, tür çeşitliliği ve kapasite artışını tetikleyici müdahalelerle desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır (ÖİK, 2017).

Bu amaçla, Türkiye’de su ürünleri desteklemeleri ile üretim maliyetini düşürmek, üreticilerin ihracat pazarında rekabet ortamını iyileştirmek, alet-ekipman ihtiyaçlarını karşılamak, teknoloji kullanımını yaygınlaştırmak, çevreye duyarlı yetiştiricilik sistemlerini teşvik etmek, birim alandan daha fazla ürün almak, halkın sağlıklı ve dengeli beslenmesi için gereken hayvansal protein ihtiyacının karşılanması ile gıda güvenliğine katkı sağlamak, ürün kalitesini arttırmak ve markalaşmayı özendirmek, üretimde sürdürülebilirliği ve stokların korunmasını sağlamak, yeni türlerin yetiştiriciliğe kazandırılmasını ve yaygınlaştırılmasını sağlamak, kırsal kesimin kalkınmasına ve istihdama katkıda bulunmak, sektörün kayıt altına alınmasının sağlanması amacıyla çeşitli destekleme yöntemleri kullanılarak su ürünleri üretim faaliyetlerini kalkındırma çalışmaları yapılmaktadır.

2. Ziraat Bankası Kredi Destekleri

Türkiye’de su ürünleri üretimine yönelik “kredi sağlama” olanakları 1942 yılında Halk Bankası’nın öncülüğünde kooperatifçilikle başlamış olup Ticaret Bakanlığı ve Halk Bankası aynı yıl Türkiye’deki balıkçılığın geliştirilmesine yönelik bir çalışma programı hazırlamıştır. Bu programla birlikte balıkçılıkla ilgili kredi, üretim, pazarlama, soğuk hava depo yapımı, balık sanayinin kurulması ve balık yağı imalathanelerinin teşkilatlandırılması gibi işlerin Türkiye Halk Bankası’na verilmesi uygun görülmüştür. Bu suretle, **ilk defa** su ürünleri kredi sağlama imkanı, Türkiye Halk Bankası tarafından yerine getirilmiştir. Ancak, Halk Bankası, o zamanlar 5-6 kabzımalın elinde bulunan İstanbul Balıkçılar Cemiyeti ile başa çıkamadığından bir süre sonra balıkçılığa kredi sağlanması görevi, Ziraat Bankası’na verilmiştir. Buna göre, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu’na dayanılarak kurulan su ürünleri kooperatiflerinin balıkçılık, süngercilik ve kültür balıkçılığı konusunda banka kredilerinden faydalanmaları mümkün olmuştur (Hazar 1990).

Tarım ve Orman Bakanlığı’nın öncülüğünde, Tarımsal üreticilerin finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin tarımsal üretime dair düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullanılmasına ilişkin 8 Ocak 2018 tarihli ve 11188 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2018/16 sayılı uygulama esasları tebliği dikkate alınmıştır (Anonim, 2018).

a) Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Su ürünleri yetiştiriciliği yapacak olan üreticilerin karar kapsamında faiz indirimli yatırım kredisine başvurabilmeleri için projelerin Bakanlık tarafından onaylanmış olması gerekir. Yatırım kredileri projede yer alan kafes ve havuz gibi her türlü su ürünleri yetiştiricilik sistemleri ve/veya kuluçkahane kurulması veya bu sistemlerin kapalı devre üretim sistemine dönüştürülmesi dahil modernizasyonları ile alet- ekipman alımı ve havuzlara ulaşımın sağlanması amacıyla tekne ve barç alımları gibi konuların finansmanını kapsar.

İşletme kredisinde ise, Bakanlıkça verilen su ürünleri yetiştiricilik belgesine ve/ veya su ürünleri kuluçkahane belgesine sahip üreticilerin işletme giderlerinin finansmanını kapsar. Su ürünleri yetiştiriciliği yapacak üreticilere kullanılacak yatırım kredilerinde Bakanlıkça onaylanan projeler, işletme kredilerinde ise Bakanlıkça verilen su ürünleri yetiştiricilik belgesinde ve/ veya su ürünleri kuluçkahane belgesinde belirtilen kapasite esas alınmaktadır.

b) Su Ürünleri Avcılığı

Su ürünleri avcılığı yapmak üzere Bakanlıkça ruhsat tezkeresi düzenlenmiş balıkçı gemisi sahiplerinin gemileri için jeneratör, soğuk muhafaza odası yapımı ile buz makinesi alımı, balık ağları ile diğer av araç ve gereçlerinin alımı, Bakanlıkça belirlenen özellikleri taşıyan gemi takip cihazları ile elektronik kayıt defteri cihazlarının alımı, mevcut balıkçı gemilerinin modernizasyonu, mevcut balıkçı gemilerinden geçerli ruhsata sahip olan balıkçı gemisi satın alımı, mevcut ruhsatla ruhsata uygun veya boy uzatma hakkı kapsamında yeni gemi inşası gibi konularda yatırım kredisine, tekne bakım/ onarım, yakıt işçilik ve benzeri giderler ile takip ve kayıt cihazları için ihtiyaç duyulan işletme giderlerine yönelik işletme kredisine talepleri karar kapsamında değerlendirilmektedir.

Boy uzatma hakkının kullanılmasına yönelik yatırım kredisine taleplerinde üreticilerce geminin boy uzatma hakkının bulunduğu il/ilçe müdürlüklerince onaylanmış yazı ile başvuruda bulunulacak, yatırımın tamamlanmasını müteakip yeni ruhsat tezkeresi ibraz edilecektir. Yatırım kredilerinde (münferit alet-ekipman alımları hariç) ve işletme kredilerinde Bakanlıkça verilen su ürünleri ruhsat tezkeresinde belirtilen tam boy uzunluğu esas alınmaktadır.

T.C Ziraat Bankası A.Ş 2019 yılında faiz kredi desteği olarak su ürünleri yetiştiriciliğine yatırım dönemi %100, işletme dönemi %100 indirimli olmak üzere 5 milyon TL'ye kadar kredi faiz desteği sunmaktadır. Su ürünleri avcılığına ise aynı dönem içinde %100 indirimli yatırım ve %50 işletme kredisine faiz desteği sunulmakta ve üst limiti 5 milyon TL'ye kadar kullanılmaktadır.

Çizelge 1'de belirtilen indirim oranlarının kademeli olarak uygulanacağı üretim konularında kredi kullanacak üreticiler, indirim oranlarından kullanacakları kredi miktarına göre kademeli olarak yararlanılmaktadır.

Mevcut işletmelerin satın alınmasına yönelik kredilerde de, satın alınacak işletmenin faaliyet konusu itibarıyla yine Çizelge 1 ve Çizelge 2'de belirtilen indirim oranları ve kredi üst limitleri dikkate alınmaktadır (Anonim, 2017a).

Çizelge 1. 2019 yılı Ziraat Bankası su ürünleri kredi desteği

Kredi Konuları	İndirim Oranı %		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi\Kredisi	
Su Ürünleri Yetiştiriciliği	100	100	5.000.000
Su Ürünleri Avcılığı	100	50	5.000.000

Bununla birlikte, Tarımsal amaçlı kooperatiflerin desteklenmesi kapsamında su ürünleri avcılığı ile ilgili üretim konularında, yatırım dönemi %100 ve işletme döneminde %50 indirimli kredi faiz desteği sağlanmakta ve kredi üst limiti 3 milyon TL'ye kadar kullanma imkânı verilmektedir.

Karar kapsamındaki yatırım ve işletme kredisi başvuruları, Ziraat Bankası A.Ş.'ye ve Tarım Kredi Kooperatiflerine yapılır. Kredi konusu varlığın 14/06/2005 tarih ve 5363 sayılı Tarım sigortaları kanunu kapsamında olması halinde devlet destekli tarım sigortası şartı aranmaktadır.

Tarım Kredi Kooperatiflerinin hayvansal üretim konularında [Ziraat Bankası](#) A.Ş katılımıyla su ürünleri avcılığı alanında yatırım ve işletme dönemi için kredi faiz indirimleri ve kredi üst limiti Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2. 2019 yılı Ziraat Bankasının Tarım Kredi Kooperatiflerine su ürünleri kredi desteği

Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin Üretim Konuları			
Kredi Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi\ Kredisi	
Su Ürünleri Avcılığı	100	50	3.000.000

Tarım ve Orman Bakanlığı ile diğer kamu ve kuruluşlarının faiz desteği niteliğindeki desteklerinden faydalanan işletmelere aynı konuda kredi verilmemektedir. T.C. Ziraat Bankası A.Ş. tarafından 2002 ile 2016 yılları arası kullanılan işletme ve yatırım kredi tutarları ile Balıkçı sayıları Çizelge 3'de verilmiştir.

Çizelge 3. 2002- 2016 yılları arası Sübvansiyonlu su ürünleri kredileri

Yıllar	İşletme Kredisi		Yatırım Kredisi		Toplam	
	Kullanan Sayısı (adet)	Kredi Miktarı (₺)	Kullanan Sayısı (adet)	Kredi Miktarı (₺)	Kullanan Sayısı (adet)	Kredi Miktarı (₺)
2002	-	1.487.454	-	235.782	-	1.723.236
2003	-	1.698.389	-	50.529	-	1.748.918
2004	-	11.119.697	-	232.139	-	11.351.836
2005	1.066	17.390.372	32	1.397.866	1.098	18.788.238
2006	1.415	28.275.622	46	2.647.022	1.461	30.922.644
2007	2.180	65.220.285	86	4.632.901	2.266	69.853.186
2008	4.420	110.610.083	182	6.145.300	4.602	116.755.383
2009	6.215	145.972.504	260	11.881.425	6.475	157.853.929
2010	8.475	211.315.200	302	16.746.230	8.777	228.061.430
2011	3.427	221.991.677	75	12.007.048	3.502	233.998.725
2012	2.947	126.491.612	97	12.176.700	3.044	138.668.312
2013	1.864	121.520.829	43	10.838.529	1.907	132.359.357
2014	1.848	155.195.318	60	19.152.300	1.908	174.347.618
2015	6.189	157.113.094	145	37.976.539	6.334	195.089.633
2016	3.742	91.998.860	163	50.159.111	3.905	142.157.971
Toplam	43.788	1.467.400.996	1.491	186.279.421	45.279	1.653.680.416

Balıkçılar, finans ve desteklerin yetersiz olması nedeniyle sermaye ve donanım ihtiyaçlarını, sezon başında komisyonculardan elde ettikleri borçlarla veya Ziraat Bankasının kredi faiz desteklerinden karşılamaktadırlar. Ziraat Bankası kredilerinde teminat olarak canlı balığın ve tesis varlıklarının dikkate alınmaması, sigorta şartının aranması, özellikle küçük ölçekli işletmelerin risk nedeniyle sigorta kapsamına alınmaması, diğer taraftan temlik kredilerinin geç devreye girmesi sektörde mali kaynak temini açısından sorunların yaşanmasına sebep olmakta ve kredilerin kullanımını engellemektedir. Bunun sonucunda; avlayacakları ürünleri karşılık

göstererek borçlanan balıkçıları daha fazla avcılığa sevk etmekte ve avlanan balığın mezatta gerçek değerinin altında pazarlamasına neden olmaktadır (Çizelge 4.) (Kotan, 2015, Soykan vd. 2018.).

Çizelge 4. 2000- 2017 yılları arasında su ürünleri avcılık miktarları

Yıllar	Avcılık (ton)			Yetiştiricilik (ton)			Toplam (ton)
	Deniz	İçsu	Toplam	Deniz	İçsu	Toplam	
2000	460.521	42.824	503.345	35.646	43.385	79.031	582.376
2001	484.410	43.323	527.733	29.730	37.514	67.244	594.977
2002	522.744	43.938	566.682	26.868	34.297	61.165	627.847
2003	463.074	44.698	507.772	39.726	40.217	79.943	587.715
2004	504.897	45.585	550.482	49.895	44.115	94.010	644.492
2005	380.381	46.115	426.496	69.673	48.604	118.277	544.773
2006	488.966	44.082	533.048	72.249	56.694	128.943	661.991
2007	589.129	43.321	632.450	80.840	59.033	139.873	772.323
2008	453.113	41.011	494.124	85.629	66.557	152.186	646.310
2009	425.275	39.187	464.462	82.481	76.248	158.729	623.191
2010	445.680	40.259	485.939	88.573	78.568	167.141	653.080
2011	477.658	37.097	514.755	88.344	100.446	188.790	703.545
2012	396.322	36.120	432.442	100.853	111.557	212.410	644.852
2013	339.047	35.074	374.121	110.375	123.019	233.394	607.515
2014	266.078	36.134	302.212	126.894	108.239	235.133	537.345
2015	397.731	34.176	431.907	138.879	101.455	240.334	672.241
2016	301.464	33.856	335.320	151.794	101.601	253.395	588.715
2017	322.173	32.145	354.318	172.492	104.010	276.502	630.820

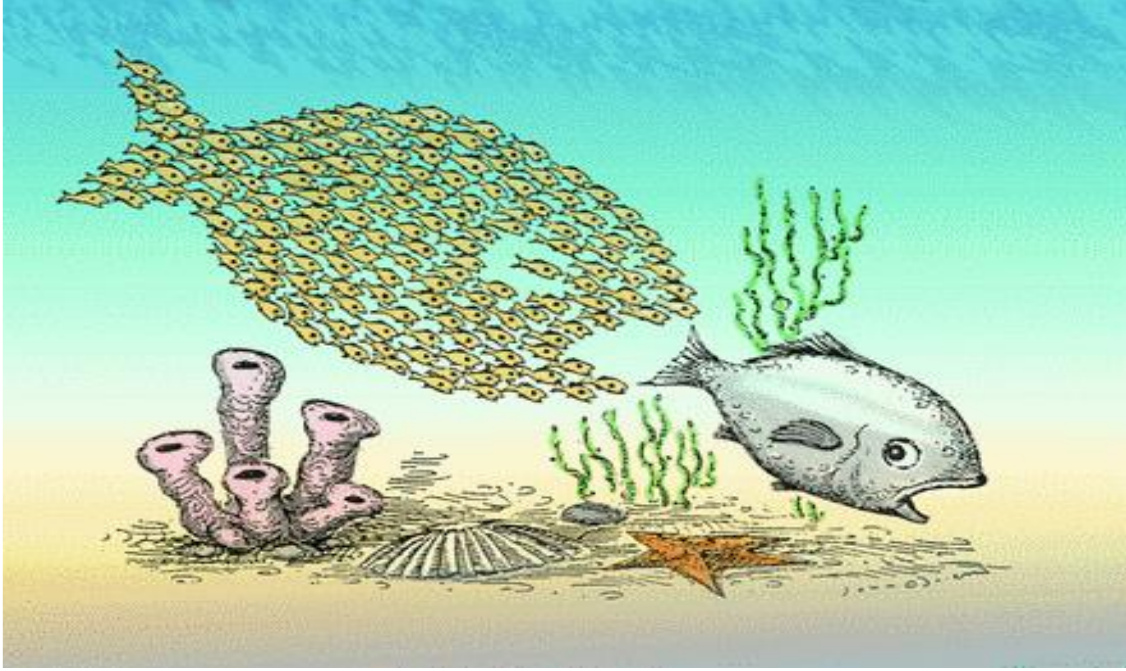
3. Sigorta (Tarım Sigorta Merkezi - Tarsim)

Tarım Sigorta Merkezi (TARSİM) 5363 sayılı Tarım Kanununun 14/06/2005 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Tarımsal desteklemelere ilişkin kapsam dâhilinde (Anonim, 2005), Su Ürünleri Kayıt Sistemine kayıtlı olan denizlerde ve iç sularda yetiştirilen su ürünlerinde risk incelemesi ve değerlendirmesi dikkate alınarak uygulamaya konulmuştur.

Su ürünleri için ilk defa 2007 yılında başlanan uygulamada, üreticilerin yaptıracakları sigorta poliçesinde yazılı primlerin %50'si devlet tarafından karşılanmaktadır.

TARSİM, doğal afetler sonucu sektörde ve kamu maliyesi üzerinde oluşabilecek şoklarla başa çıkılmasında kritik bir rol üstlenmektedir. Devlet Destekli Tarım Sigortası Sistemiyle kriz yönetiminden risk yönetimine geçilmiş ve üretimi doğrudan etkileyen, ancak özellikleri nedeniyle TARSİM kurulana kadar sigortalanması mümkün olmayan birçok riskin teminat altına alınması sağlanmıştır.

Onuncu Kalkınma Planı döneminde de devam eden sigorta uygulaması kapsamında sigortaya kabul edilen su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde genel şartlarda yazılı istisnalar dışında kalan yetiştiriciliği yapılan alabalık, çipura, levrek ve orkinos ile sigorta kapsamına alınan diğer balıklar, kafes ve ağlar Su Ürünleri Kayıt Sistemine (SKS) kayıtlı mevcut bilgiler ve yapılacak risk incelemesi dikkate alınarak her türlü hastalık, yetiştiricinin kontrolü dışındaki kirlenme, zehirlenme, her türlü doğal afet, kazalar, saldırgan hayvanlar (predatörler), alg patlaması sebebiyle stoklarda meydana gelen ölümler ve fiziksel kayıplar sigorta kapsamına alınmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Temsili meydana gelebilecek zarar durumu

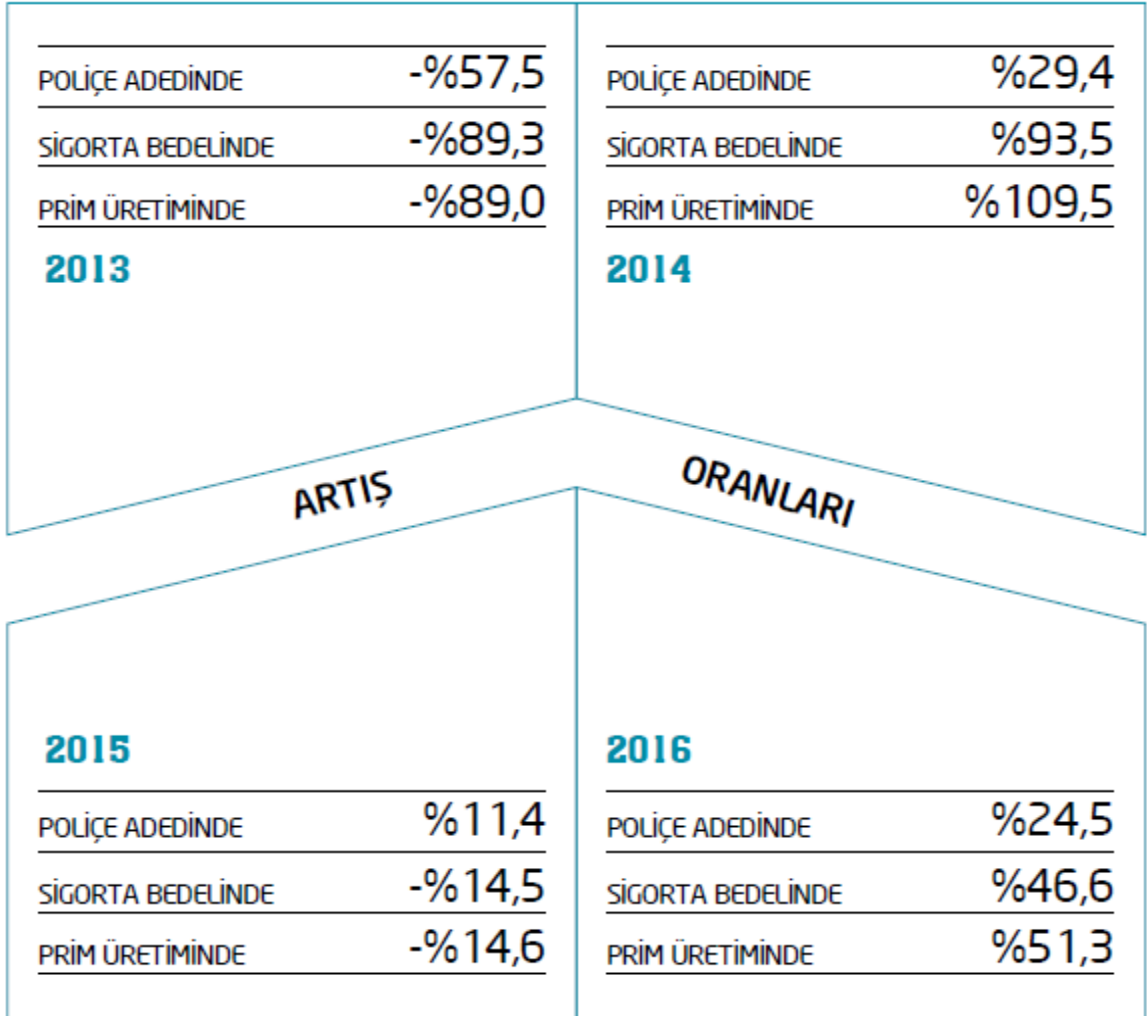
Poliçeleşme Süreci: Su ürünleri yetiştiricisi, su ürünlerini sigortalatmak için Tarım Sigortaları Havuzuna (TARSİM) üye sigorta şirketine veya acentesine başvurur. TARSİM, sigorta ettirenin/sigortalının beyanı ile düzenlenen ön bilgi formunun sisteme kayıt edilmesiyle risk inceleme organizasyonunu başlatır. Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) tarafından yaptırılan risk inceleme işleminin sonucuna göre Devlet Destekli Su Ürünleri Hayat Sigortası Genel Şartlar ile Tarife ve Talimatlar doğrultusunda acente sistemde poliçeyi oluşturur. Acente öncelikle Bilgilendirme Formunu iki nüsha olarak sistemden alır ve bir nüshasını sigortalıya imza karşılığı verir. Sonrasında poliçeyi iki nüsha düzenleyerek bir nüshasını sigorta ettiren/sigortalıya verir (Şekil 2) (Anonim, 2017b).

POLİÇE AŞAMASI İŞ AKIŞI

Şekil 2. Tarım sigortası poliçeleşme süreci

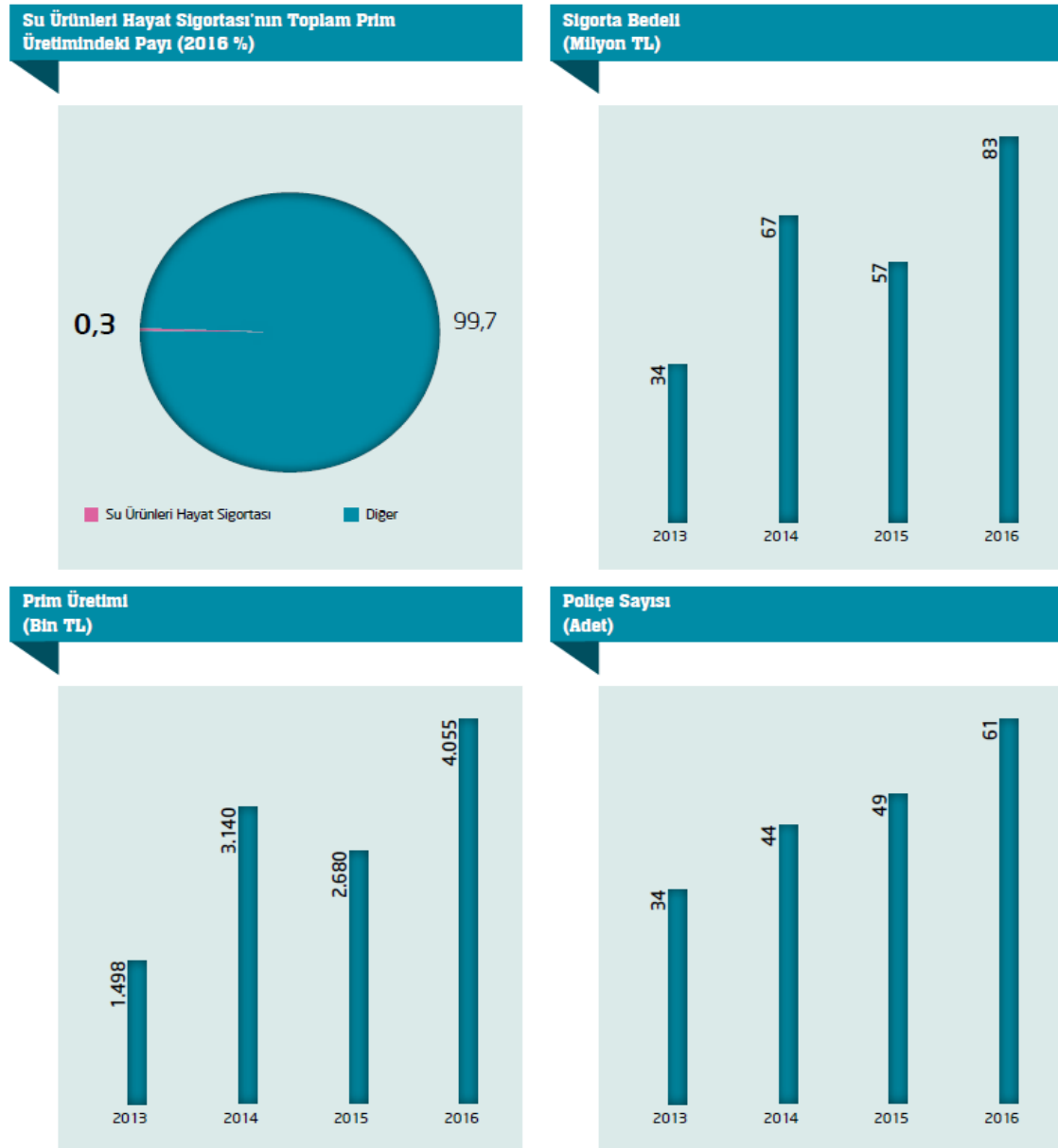
	Police Sayısı (Adet)	Sigorta Bedeli (TL)	Prim Üretimi (TL)	Devlet Destek Prim Tutarı (TL)
2013	34	34.419.141	1.498.366	749.183
2014	44	66.590.225	3.139.584	1.569.792
2015	49	56.917.168	2.680.112	1.340.056
2016	61	83.436.995	4.054.693	2.027.346

Şekil 3. 2013-2016 yılları arası tarım sigortalıları poliçe sayısı, sigorta bedeli ve prim üretim miktarları

Primlerin Ödenmesi: Su Ürünleri Hayat Sigortasında, poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanmaktadır. Yetiştirme planında beyan edilen aylık ortalama stok değeri üzerinden hesaplanan depo-geçici-prim tutarının sigortalı tarafından ödenecek kısmının %25'i peşin alınır, kalan prim tutarı da en fazla 5 taksitle tahsil edilmektedir. Poliçe bitiminde; yetiştirme süresi boyunca gerçekleşmiş olan aylık ortalama stok değerleri esas alınarak yapılan prim hesabına göre gerekli prim ayarlaması yapılmaktadır (Anonim, 2017b).

Su ürünleri hayat sigortasının prim üretimindeki payı, tarımsal üretim faaliyeti gösteren diğer branşlarda dahil edildiğinde toplam prim üretiminde %0,3'lük bir payı oluşturmaktadır (Şekil 4) (Anonim 2017c).

Şekil 4. 2013- 2016 yılları arası su ürünleri hayat sigortasının gelişimi

Hasar İhbar / Ekspertiz / Ödeme Süreci: Su Ürünleri Hayat Sigortasında, teminat kapsamındaki herhangi bir riskin gerçekleşmesi halinde, sigorta ettiren/sigortalı tarafından en geç 24 saat içinde, Tarım Sigortaları Havuzu'nun (TARSİM), poliçede belirtilen telefon numaralarına hasar ihbarı yapılmalıdır.

Su Ürünleri Hayat Sigortasında; Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) tarafından görevlendirilen Tarım Sigortaları Havuz Eksperti, hasar ihbarı yapılan su ürünleri stoklarını en kısa süre içerisinde görüp, gerekli incelemesini yaparak "Su Ürünleri Sigortaları Hasar Raporu"nu düzenler. Hasar dosyası tamamlanarak, kesinleşmiş olan tazminat miktarları en geç 30 gün içinde yine Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) tarafından sigortalıya banka kanalıyla ödenmektedir (Şekil 5)(Anonim, 2017d).

Şekil 5. Prim ödeme süreci

Orkinos poliçelerinde normal poliçe süresi 210 gün, diğer balıklarda 365 gün üzerinden sigorta yapılır. Hastalıklarda olayın süresi 45 gün (her bir hastalık için ayrı) diğer riskler için 3 gün muafiyet uygulanmaktadır.

Su ürünleri hayat sigortasında poliçeleşme sayısı ve toplam prim üretimi; yapılan risk incelemelerinde ileri sürülen kriterler, işletmelerin sahip oldukları gelir yetersizliği, primlerin yüksekliği ve zarar ödemelerindeki düzensizlikler, sigorta yaptırmama nedenleri arasında yer aldığı belirlenmiştir. Dolayısıyla mevcut uygulamaların yetersiz olması yetiştiricilik tesislerinde sigortalı işletmelerin az sayıda kalmasına ve işletmelerin sigorta kapsamına alınması zorlaşmaktadır (Şekil 6) (Çobanoğlu ve ark., 2015).

Branşlar	Poliçe Sayısı (Adet)	Toplam Prim (TL)	Sigorta Bedeli (TL)	Ödenen Hasar* (TL)
Bitkisel Ürün	1.366.550	974.001.780	15.186.084.440	691.174.024
Sera	19.640	47.780.675	3.210.687.752	10.968.101
Büyükbaş Hayvan Hayat	35.777	239.537.841	3.496.848.720	128.344.181
Küçükbaş Hayvan Hayat	12.026	27.591.687	564.161.880	8.168.647
Kümes Hayvanları Hayat	225	1.470.483	103.658.485	83.669
Su Ürünleri Hayat	61	4.054.693	83.436.995	1.506.182
Arıcılık (Anlı Kovan)	9.998	5.549.143	435.842.005	718.708
Toplam	1.444.277	1.299.986.302	23.080.720.277	840.963.512

* Hasar tesvii masrafları dahil edilmemiştir.

Şekil 6. 2013-2016 toplam branş bazında poliçe sayısı, sigorta bedeli ve hasar ödemeleri

4. Kosgeb Su Ürünleri Teşvik Kredileri

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na 12/04/1990 tarihli ve 3624 Sayılı Kanun ile bağlı bir kamu kuruluşudur (Anonim, 1990).

Girişimciliğin desteklenmesi, Girişimciliğin yaygınlaştırılması ve Başarılı işletmelerin kurulması için 1990 yılından itibaren karşılıklı ve karşılıksız yardım yapan KOSGEB, kendi işini kurmak isteyen, ticaret hayatına atılmak isteyen, yeni bir iş yeni bir gelir kapısı sağlamak isteyen girişimcilerin bu planlarını hayata geçirmesini sağlamayı amaçlarken, öncelikle girişimcinin kendisine daha sonrada ülke ekonomisine katkı sağlaması açısından devlet tarafından verilen desteklemeleri içeren bir program dahilinde yürütülmektedir.

KOSGEB'in verdiği destekler arasında; KOBİ proje destek programı, Kredi Faiz desteği, Ar- ge, Genel Destek programı, Tematik Proje destek programı, Laboratuvar hizmetleri, Gelişen İşletmeler Piyasası gibi KOBİ destek programları uygulanmaktadır. Su ürünleri sektöründe de üretim ve kalite standartlarını arttırmak, finansman sorunlarını çözmek, üreticilerin ihracata yönelmelerini ve uluslararası düzeyde rekabet etmelerini sağlamak amacıyla KOSGEB tarafından Kredi faiz destekleri ve Karşılıksız Hibe destekleri verilmektedir (Anonim, 2017e).

Su Ürünleri (balık veya herhangi bir deniz mahsulü) tesisi kuracak olanlar için KOSGEB teşvik kredileri ve su ürünleri avcılığı yaparak geçimini sağlayan vatandaşlar %4 den başlayan faizler ile su ürünleri adına oluşturulmuş hayvan kredisi olanakları sunmaktadır.

KOSGEB aracılığı ile kadın girişimcilere %80, erkek girişimcilere %60 oranında destek verilmektedir. Yeni girişimcilere 50.000 TL'ye kadar hibe destekleri, makine, ekipman, inşaat işleri ve teçhizat alımlarında 100.000 TL'ye kadar geri ödemeli krediler verilmektedir.

Ülkemiz kıta sahanlıklarında bulunan su ürünlerinden palamut, lüfer, çinekop, hamsi gibi türler veya yurtdışından getirilen ithal somon, papağan balığı, kalamar veya lahoz gibi su ürünleri gibi desteklenen türler ile üretime dayalı olarak işletme kuran veya kuracak olan girişimcilerin şartları sağlaması durumunda KOSGEB hibe teşviklerinden faydalanabilirler.

Nace destek kodu 10.2, 46.38, 47.23'de belirtildiği gibi deniz ürünleri için kurulacak olan herhangi bir işletme veya üretim tesisi için saklanması dahil (soğuk hava depoları) yurtiçi veya yurt dışı ticarethane olmak üzere perakende satış yerleri için kurulan müesseselere devlet tarafından teşvik hibeleri verilmektedir (Çizelge 4.1) (Anonim, 2017f).

Çizelge 5. Desteklenen sektörlerin NACE kodları

NACE Kodu	Sektör
10.2	Balık, kabuklular ve yumuşakçaların işlenmesi ve saklanması
46.38	Balık, kabuklular ve yumuşakçalar da dahil gıda maddelerinin toptan ticareti
47.23	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalardaki balık, kabuklu hayvanlar ve yumuşakçaların perakende ticareti

KOSGEB Nace kodlarına göre belirtilen sektörlerde su ürünleri üzerine destek alacak girişimcilerin sadece [girişimcilik destek programı](#)ndan yararlanması sağlanırken, su ürünleri üzerine kurulu bir işletme olarak faaliyet gösterenler tüm [KOSGEB destekleri](#)nden yararlanabilirler.

Girişimcilik destek programından yararlanarak işletme kuracaklar mutlaka KOSGEB kurslarına katılım sağlaması gerekmektedir. Kursları bitiren girişimci yapmış olduğu yatırımdaki harcamaları geri alabilmek için [KOSGEB iş planı projesi](#), kobi beyannamesi, bilgi dokümanı ve KOSGEB kayıt işlemlerini yaparak, harcama faturaları ve daha önce onay almış olan iş planı projeleri ile kendilerine en yakın birimlere başvurmaları gerekmektedir. Kobi statüsündekiler ise veri tabanına [kayıt](#), kobi beyannamesi ve iş planı projeleri ile başvuruları yeterlidir (Anonim, 2017g).

5. Eximbank Kredileri

Türk Eximbank ihracatçı ve ihracat bağlantılı mal üreten imalatçı firmalara, özellikle ihracata hazırlık döneminde finansman gereksinimlerinin karşılanması amacıyla, kısa vadeli ihracat kredileri tahsis etmektedir. Bu krediler TL ve döviz cinsinden, bankalar aracılığıyla veya doğrudan Türk Eximbank tarafından firmalara kullanılmaktadır.

Kaynak durumu, piyasaya göre çok uygun faiz yapısı, kolay erişilebilirlik nitelikleri ve yapısı ile ihracatçıların kullanımına sunulan Kredilerin başvuruları, Türk Eximbank Genel Müdürlüğü, İstanbul, Ankara ve İzmir Bölge Müdürlükleri ile Adana, Antalya, Denizli, Gaziantep, Bursa, Kayseri, Konya şubelerince kabul edilmektedir (Anonim, 2012).

5.1 Su Ürünleri Sektörüne Yönelik Uygulamalar

Dahilde İşleme Rejimi (DİR) İhraç ürünün elde edilmesinde kullanılan gidilerin Ticaret Politikası Önlemlerine tabi tutulmaksızın gümrük muafiyetli olarak İthal edilmesine imkan tanıyan Ekonomik Etkili Gümrük Rejimidir.

Dahilde İşleme Rejimi Uygulaması (DİR) kapsamında işlenmiş olarak ihraç edilmek üzere salyangoz, istakoz, karides ve midye gibi su ürünlerinin ithalatına izin verilir.

Fileto veya konserve edilmiş balık ihracatı karşılığında dondurulmuş balık ithalatına ilişkin Dahilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) düzenlenmektedir (Çizelge 6).

Orkinos Balığı yetiştirilmesinde yem olarak kullanılan sardalya, uskumru, ringa, tırsi ve kaplin gibi balıkların (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş) DİR kapsamında ithalatına izin verilir. DİR Kapsamında canlı balık (orkinos ve larva hariç) ithalatına İzin verilmemektedir (Çizelge 7) (Perçin ve Akyol 2010, Anonim 2012).

Çizelge 6. DİİB süreleri (Ay)

Fasıl	Madde Adı	Süre
03	Yavru balık yetiştiriciliği ile elde edilen taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tütsülenmiş, tuzlanmış ve salamura edilmiş balıklar, balık filetoları	24- Ay
	Taze, soğutulmuş veya dondurulmuş balıktan elde edilen kurutulmuş, tütsülenmiş, tuzlanmış, salamura edilmiş balıklar ve balık filetoları	12 Ay
1604	Taze, soğutulmuş veya dondurulmuş balıktan elde edilen balık konserveleri	12 Ay
	Yavru balıkların yetiştirilmesinden elde edilen balık konserveleri	12 Ay
	Diğer su ürünleri, kabuklu hayvan ve yumuşakçaların konserveleri	12 Ay

Çizelge 7. Yem kullanımı

Madde Adı	Azami Yem Miktarı (Kg)
Orkinos Balığı (1 Kg)	13
Levrek Balığı (1 Kg)	2,0
Çipura Balığı (1 Kg)	2,5
Sivriburun Karagöz Balığı (1 Kg)	2,0
Alabalık (1 Kg)	1,5

5.2 Su Ürünleri Sektörüne Yönelik İhracat İadesi Yardımları

1604 No’lu Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunda yer alan “Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar” için Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarından faydalandırılmaktadır (Çizelge 8) (Anonim, 2012).

Çizelge 8. Örnek uygulama çizelgesi

Madde Adı	GTİP	İstatistiki Kıymet (FOB-\$)	İhracat İade Miktarı	Miktar Barajı	Azami Ödeme Oranı	DİİB Net Döviz Girdi Oranı
Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar	1604	1ton= 2000\$	250 \$/Ton	% 100	% 5	% 50

Hazırlanmış veya konserve edilmiş balık ihracatına ilişkin örnek çalışmada 1 ton=2000\$ fiyat dikkate alınmaktadır.

Miktar üzerinden,

Miktar (ton) x İhracat İade Miktar x Miktar x Net Döviz Girdi Oranı =

$$1 \text{ ton} \times 250 \$ \times 1,00 \times 0,50 = 125,00 \$$$

Fiyat üzerinden,

Fiyat (1ton=2000\$) x Miktar Barajı x Azami Ödeme Oranı x Net Döviz Girdi Oranı =

2000 \$ x 1,00 x 0,5 x 0,50 = 50,00 \$ olup bu durumda düşük olan 50,00 \$ (beyanname bazında, hesaplama sistemi tarafından aşağı yuvarlanarak) firma hak edişi olarak tespit edilmektedir.

6. Sonuç ve Öneriler

Ülkemiz açısından önemli bir potansiyele sahip olan su ürünleri sektöründe, Türkiye 2016 yılında yetiştiricilik ve avcılık yoluyla üretim yapan 196 ülke arasında 37.sırada, 28 AB ülkesi içinde 5.sırada yer almakta; yetiştiricilik üretiminde AB ülkeleri içerisinde 2.sırada bulunması Türkiye’nin toplam üretim payında lider olma yolunda kullanılan/kullandırılan kredilerin etkisinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Artan nüfusun protein ihtiyacının su ürünleri yetiştiriciliğinden karşılanabileceği dikkate alındığında su ürünleri üretiminin artırılması gerekmektedir. Bu amaçla kamuoyunda tartışmalara yol açan su ürünleri üretim tesislerinin insan yaşam alanlarından turizm bölgelerinden uzak yeni alanların yetiştiricilik için uygun hale getirilmesi ile insanların zihinlerinde oluşan olumsuz yargılara çözüm olabilecektir. Bunun dışında yavru üretimi yapılan kuluçkahanelerin çoğaltılması, üretim maliyetinde en yüksek girdi olan yem maliyetinin düşürülmesi, özellikle soğuk zincir ve pazarlamada yaşanan sorunların giderilmesi konularında desteklemelerin çeşitlendirilmesi diğer bir çözüm yolu olabilir.

Doğal su kaynakları yönünden zengin olan Türkiye’de kırsal nüfusun %3’ünün geçimini sağladığı balıkçılık sektörü tarafından yaratılan katma değer oldukça düşük (GSYİH’nın binde 2’si) kalmaktadır. Yapılacak olan yatırımlarla sektöre yeni bir dinamizm katılıp, hem istihdam artırılabilir hem de hayvansal protein tüketimi artırılabilir. AB’de 1980’li yıllarda hayata geçirilen Ortak Balıkçılık Politikası (OBP) örneğinde olduğu gibi üretim kesimini koruyup kollayan ve teşvik eden, dış ticaret konusunda ihracatı destekleyen, aynı zamanda tüketicinin de yüksek fiyatlara ürün almasının önüne geçen piyasa düzenlemelerine ihtiyaç vardır.

Su ürünlerinin dünyada olduğu gibi ülkemizde de gelişmekte olan bir sektör olması hem iç piyasada hem de dış piyasada yüksek ihracat şansı bulabilen su ürünleri üretimi ile ilgili kredilerin çeşitliliği, miktarı ve ödeme kolaylığının yanı sıra teminat ile ilgili kolaylıkların da artırılması gerekmektedir. Üretim standartlarını iyileştirici ve destekleyici işletme kredilerinin kapsamı

genişletilerek sektöre yön verilmesi ile üretimin sürdürülebilirliğinin temininin yanı sıra ülke ekonomisine önemli bir ihracat geliri kaynağı olarak sürekliliği de sağlanmış olacaktır.

Kaynakça

- Anonim. (1990), Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme Ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun. http://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mevzuat/KOSGEB_KANUNU.pdf adresinden alındı. Erişim Tarihi: (10.11.2017).
- Anonim. (2005), Tarım Sigortaları Kanunu. tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180316-18.htm> Erişim Tarihi: (20.11.2017).
- Anonim.(2018), T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım Ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2018/16). Web Sitesi <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/03/20170308-4.htm> Erişim Tarihi: (21.11.2017).
- Anonim.(2017a), Web sitesi https://web.tarsim.gov.tr/havuz/subPage?_key_=6D7415BE31795E0576A7CE18FEDB4F2E533396I6E J898 URC8A0Z54ZFQ017062015 Erişim Tarihi: (23.11.2017).
- Anonim.(2017b), Web Sitesi https://web.tarsim.gov.tr/havuz/subPage?_key_=0C006981E0842E8D6235913E60C5E967776156I2P3GUH0F96WW8JT4TA616062015 Erişim Tarihi: (25.11.2017).
- Anonim.(2017e), Web Sitesi <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekler/3/destekler> Erişim Tarihi: (28.11.2017).
- Anonim.(2017f), Web Sitesi <https://www.kosgebkredi.net/su-urunleri-kredisi/> Erişim Tarihi: 30.11.2017.
- Anonim.g. Web Sitesi <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/baglanti/DesteklenenSektor> Erişim Tarihi: (30.11.2017).
- Anonim.(2012), Web Sitesi <http://www.iib.org.tr/files/downloads/PageFiles/%7B978CF610-8693-4246-87F1-21B0FCA56BD9%7D/Files/DestekveKredilerEkim2012.pdf> Erişim Tarihi: (05.12.2017).
- BSGM. (2018), Su Ürünleri İstatistikleri. Web Sitesi** <http://www.tarim.gov.tr/sgb/Belgeler/SagMenuVeriler/BSGM.pdf> Erişim Tarihi: 06.12.2018. **BSGM. 2018. Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü Verisi (yayınlanmamış).**
- Çobanoğlu, F., Çoban, D., Yıldırım, Ş., Kırım, B., Tunahoglu, R ve Cankurt, M. (2015). Deniz Balığı Yetiştiricilik Sistemlerinde Üreticilerin Risk Algıları Ve Risk Yönetim Stratejileri. <https://arastirma.tarim.gov.tr/tepge/Lists/Haber/Attachments/24/YayinNo249.pdf> Erişim Tarihi: (08.12.2017).
- FAO (Food and Agriculture Organizations of the United Nations).(2018), Web sitesi <http://www.fao.org/statistics/tr/> Erişim Tarihi: (11.11.2018).
- Kotan, Ö. (2015), DTÖ Müzakereleri Kapsamında Balıkçılık Sübvansiyonu Uygulamaları ve Türkiye'nin Tutumu. Mülga Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Uzmanlık Tezi.**
- ÖİK.(2017), Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonu Raporları. Web Sitesi** <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/OzelIhtisasKomisyonuRaporlari.aspx> Erişim Tarihi: (15.10.2017).
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu). (2018), Su ürünleri istatistikleri. <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=istgosterge> Erişim Tarihi: (11.11.2018).

- Hazar, (1990), Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences (Ünal ve Yercan,2006- cilt.23, ss.221-227, 2006).
- Soykan, O., Perçin, F., and Kınacıgil, H.T., (2018). Evaluation of Freshwater Fisheries Based on Landing Statistics, Turkey, Qualitative Studies (NWSAQS), 13(3):26-29, DOI: 10.12739/NWSA.2018.13.3.E0037.
- Percin, F. and Okan Akyol, 2010. Some Morphometric Relationships in Fattened Bluefin Tuna, *Thunnus thynnus* L., from the Turkish Aegean Sea. Journal of Animal and Veterinary Advances, 9: 1684-1688.

Review Article

Su Ürünlerinde Kredi Uygulamaları

The Credit Applications in Fisheries and Aquaculture

Uğur KÖMÜRLÜ Tarım ve Orman Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü against_ugur@msn.com https://orcid.org/0000-0002-6078-7963	Hasan Hüseyin ATAR Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği Bölümü atar@agri.ankara.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-8153-2070
--	---

EXTENSIVE SUMMARY

Turkey, a peninsula surrounded on three sides by the sea is located in the north-south one goes by the number of species in the sea, the number of temperature and salinity increasing population but has a diminishing feature. The length of the coastline is 8,333 km, the economic coastal zone is 151,080 km², the total length of the river is 177,714 km, the natural lake area is approximately 900,000 ha and 500,000 ha dam reservoirs. In this total area, 25 million hectares of water resources are suitable for aquaculture production of our country. The rational use of these potential water resources is of great importance both for the continuity of the resources and for the sustainable aquaculture.

Aquaculture has been identified as the fastest growing food production sector in the world and the sector is developing and spreading in almost every region (Subasinghe et al., 2009). Turkey will move forward with development moves "crop production, livestock production and forestry" activities as well as providing a rapid development "of aquaculture production" is moving towards becoming a leader among these three sectors.

The fact that different characteristics are seen especially in the seas of the country affects not only fishing but also the aquaculture activities carried out in these seas and even plays a decisive role. Have significant aquaculture and freshwater resources of Turkey in the brackish waters and a wide variety of water from these sources using various production techniques of cultivation are known to live. It is known that the number of species having economic importance in our country is around 100.

Since the year of the publication of aquaculture data in our country in 1986, the year 2001 was a year of crisis in inland water and marine fish production and a regular increase was observed in other years except this period. Demands from the domestic and foreign markets and ups and downs in marine fish production have increased interest in aquaculture production which is continuous.

Sea bass, sea bream and trout make up almost all of the aquaculture production in our country. Trout is a freshwater fish, but it can be adapted to low density salinity, the Black Sea in the net cages are grown in certain sizes. Although the share of sea bream fish in the total production is small, it is cultivated in land ponds especially in Muğla province.

The primary objective of the loan applications was to achieve a sustainable balance between fish resources and use, to increase the value and supply of fisheries and fish, and to develop regions based on fisheries. After the development in our country, in addition to the production of fish in

many provinces where consumption is almost non-existent, the people in these regions to meet fish, has led to the consumption habit.

The presence of too many people living in the provinces of the Mediterranean, Black Sea and Marmara regions of Turkey with fisheries and fishing activities should not be ignored.

In this sense, the state's intervention through agricultural support policies is not only necessary for producers and consumers, but also for the protection of the environment and the sustainability of aquaculture. In our country, where water resources are abundant, various studies have been initiated in order to obtain efficiency from production, but credit and incentive policies are the leading ones.

For the production of fishery products in Turkey "to credit" facilities it has prepared a work program for the development of fisheries in the same year in Turkey has started to cooperatives the leadership of the Halk Bank in 1942 and the Ministry of Commerce. These programs together fisheries credit, production, marketing, cold storage construction, establishment of fish and fish oil industry was deemed appropriate given the wineries of the work to be reorganized as the Halk Bank of Turkey. Thus, the possibility of providing credit for the first time aquaculture has been fulfilled by the Halk Bank of Turkey. However, since Halk Bank could not cope with the Istanbul Fishermen's Association, which was held by 5-6 middlemen at the time, Ziraat Bank was given the task of providing credit to fisheries. Accordingly, it was possible for fisheries cooperatives established on the basis of the Cooperatives Law No. 1163 to benefit from bank loans on fisheries, sponge farming and aquaculture (Caspian 1990).

State-supported public economical were organizations and private credit policies implemented by companies and entrepreneurs in particular Turkey and the positive effects on aquaculture, aquaculture production has been coming to the 3rd fastest growing country in the world in the period between 2002 to 2018 years of production for aquaculture fishery products 414% increased to 314 thousand tons. The growth in aquaculture, Turkey has reached a significant level in Europe. Turkey between European Union countries in the last 15 years, aquaculture production has increased from 7 to 2nd row ordinary.

The main factors behind this increase were the increase in the number of facilities and the support for capacity increase over the years. While there were 1245 facilities producing inland water and seas in Turkey in 2002, it reached 8486 in 2018, an increase of 84%. While the production was realized with a capacity of 50 thousand tons in 2002, this ratio increased by 874% and reached 487 thousand tons in 2018 with the increase in capacity proportional to the number of facilities, making the increase visible.

The increase in aquaculture production has also had a positive impact on exports. In a study conducted by FAO, it was determined that our country has a 25% share in the European sea bream and sea bass market. While the export amount of fishery products of our country in 2002 was 26,860 tons, it increased to 177,500 tons in 2018 and the increase between these years (2002-2018) was 580%. With the increase in the amount of export products, the export value, which was 96.7 million dollars (\$) in 2002, reached 952 million dollars (\$) in 2018 and between the years 2002-2018 an increase of 892% occurred. 80% of our exports are made to European Union countries.

The support provided to the aquaculture sector has ensured the resource management up through the proper use of aquaculture and aquaculture resources, ensuring sustainability by creating a competitive environment in terms of product quality and pricing in the international arena. While we are trying to take steps on the future of hunting production in our country, on the other

hand, it is ensured that aquaculture production is increased and the main objective of the support given to fisheries is the increase in trade and consumption and the orientation to reliable food.

In the aquaculture sector, which is important in socio-economic terms, credit and incentive practices are of vital importance and meet the search for financial resources of the entrepreneur who tries to evaluate the richness of our country in terms of water.

Supports to prevent unregistered and unlicensed production and to create a competitive sector, to develop environmentally friendly production techniques and systems, to increase the quantity, quality and internal consumption of value-added fishery products have played a major role in the development of the sector.

With the increasing production support programs in our country, it has made a significant contribution to the rapid development and progress of the seafood sector. Providing infrastructure and technological developments in the direction needed in the sector, increasing production and reducing costs can be achieved by continuing support. As a result of increasing R & D studies with the support of tools and equipment, production techniques can be considered as an opportunity for investors in the sector considering the presence of trained technical personnel who have the knowledge to apply these techniques and the capacity to use modern technology.

Fishing activities which are being supported and protected by various measures, are also subject to a number of protective regulations in Turkey. The success of support policies necessitates frequent revision of the policy and the level of benefit of the tools used and taking necessary measures in line with changing needs.

With these practices, sustainable production shows a positive trend in terms of increasing employment and economic indicators while plotting graphs to increase competitiveness with product quality and reduce external dependence in aquaculture production.

Despite these indicators, the aquaculture sector has not yet reached the desired production and consumption volume in our country as part of agricultural production. In our century, the importance of natural resources is increasing, and aquaculture and breeding are seen as a means of creating an important employment area and healthy nutrition.

When the production of fishery products is examined; While fluctuations are observed in the production obtained by hunting in marine and inland waters, it should not be overlooked that credit and incentive practices, which are the main factors of a rapid increase in the number of facilities and production in aquaculture, have a great impact.

Thus Turkey in the fisheries sector in the financing and marketing stages manufacturers of further promoting product diversification and consumption is known to increase the need for effective policies. Within this scope, 30.000 tons / year capacity new areas suitable for aquaculture in marine cages have been determined by the Ministry of Agriculture and Forestry in Samsun and Sinop Provinces. The process of the aquaculture investments to be made by the entrepreneurs in these areas continues. With the completion of the investment process envisaged in these two provinces, a contribution of TL 500 million will be provided to the national economy. The contribution of the aquaculture sector to the national economy through credit policies will be sustained and the contribution to the economy should be sustained in terms of contributing to the employment of the region both in seas and inland waters by using idle areas in our country with high water potential as well as supporting the healthy protein source, which is the main nutrient in human nutrition.

While the production of aquaculture in the world meets 16.7% of the daily protein needs of 4.3 billion people in general, the production of aquaculture in Turkey is 5.3% of the daily protein

needs. Indeed, Turkey per 104 g of total protein consumed daily, it's 30% of animal origin, vegetable origin is 70% (FAO, 2015). This is in favor of animal protein in developed countries. Turkey sufficiently / behalf of missing and balanced diet is necessary to increase animal protein consumption (SARIÖZ and Akcay, 2014). Because one of the criteria used in the comparison of development between countries is the level of animal protein consumption. Meat, milk, eggs and fish are the most well-known foods containing animal protein. Rich in water resources in order to increase the amount of protein of animal origin in Turkey fishing opportunities and emerges as an important option. In order to turn these opportunities into value-added products, private sector initiatives are not enough, and government subsidies or public subsidies must continue to support the producer.

Because aquaculture production; as the primary production activity (in the field of hunting and aquaculture production) is the livelihood of approximately 54.8 million people worldwide, in addition to the primary production sector processing, packaging, marketing, distribution, processing machinery manufacturing, network manufacturing, ice production and supply, shipbuilding and maintenance 660-820 million people from around the world earn their living from this sector. When this situation is considered in terms of Turkey; 38 thousand people engaged in aquaculture hunting activities in our country, 10 thousand people in aquaculture area and 7 thousand people in processing facilities, despite the fact that we have a young population educated in the field of aquaculture, sufficient academic institutions, organizations and personnel supply in the field of aquaculture, approximately 55 thousand people earn their living from the seafood sector.

In our country, which has important potential water areas, it can carry this livelihood sector further for many people by supporting production with credit applications and curative policies. It is believed that it will make important contributions in ensuring an international equal opportunity.

As a result of the incentives applied to aquaculture, there has been a significant increase in investment demands compared to previous years. The sector is an important resource that can provide continuous input to the economy of our country in return for a certain amount of labor and investment. The contribution of fishery products to the country's economy should not be used as an excuse to avoid effective support and incentives; because the value and contribution of the renewable resource is infinite and it is important to remember that if the potential is used with caution, it will be possible to obtain much more input.

For this reason, the producers who want to make aquaculture production need; maintenance and repair expenses of all kinds of tools and equipment, procurement of the necessary equipment and purchase of the needs such as ice, safe, fry fish and fish feeds for the growers, the purchase of medicines, production pool and cold storage for the growers, such as the purchase of air-conditioning fixtures for hunters, for hunters various loans are provided by Ziraat Bank, KOSGEB and Eximbank to provide boat maintenance and repair costs, fuel and labor expenses, supply of engines, boats, fishing vessels, fish finder systems and fishing nets, and the purchase of cages and cages needed on the high seas.

Aquaculture credit practices are reflected as direct or indirect resource transfers to producers engaged in hunting, processing, aquaculture or marketing activities focused on the development of the fishery industry and on improving the welfare of fishermen, increasing income, increasing the standard of living and increasing production.

Diversification of supports, easy accessibility, introduction of modern and advanced technologies in aquaculture production, determination of new potential areas, capacity increase and introduction of new species to the production of water products (damages such as floods, floods,

predatory birds, harmful turtles) etc.) and to minimize the risk factor that may arise with the agricultural insurances that are secured.

This study shows the support of aquaculture production in Turkey and the effects of these supports on production. The content of the credits that encourage production under the main headings of the article includes practical information such as where they can be obtained, who can benefit from it.

For a better understanding of the topic text is enriched with figures and tables is considered to be a guiding source for loans made in the field of aquaculture production in Turkey. Development of the sector with incentives to support the fisheries sector in Turkey and made a great contribution to the economy is provided. In this context, it would be beneficial to know what support areas and conditions play a role in future investment and planning for the development of the seafood sector.

In aquaculture production in Turkey "Lending " about the extremely low number of studies, it has been very limited in academic and technical communicative and did not go beyond providing limited information to interested parties.

It is considered that this study is very important for the current situation of the country in aquaculture production and the advantages of the operation of credit and insurance activities. The aim of the study method applied in Turkey for the aquaculture sector is the latest form compiled. This study is also a short guide on the credit applications of fisheries.